

Vantaan kaupunki
Kaupunginhallituksen puheenjohtaja
Tapani Mäkinen

Tervetulo puhe

8.12.2005

Vantaan nuorten työpajat 20-vuotisjuhla Vernissassa

Arvoisa tohtori Pentti Arajärvi,
Hyvät juhlavieraat,
hyvät työpajojen jäsenet,
naiset ja herrat

On suuri ilo toivottaa teidät kaikki lämpimästi tervetulleiksi Vantaan nuorten työpajat 20-vuotisjuhlaan tänne Vernissaan. Monitoimitalo Vernissa on kunniakas ja erinomainen paikka tilaisuuden järjestämiselle, sillä juuri nuorten tahtotila ja näkemys on aikanaan suuresti vaikuttanut siihen, että vanha Vernissatehdas on tänään toimiva monitoimitalo ja eri-ikäisten ihmisten kohtaamispaikka. Olemme erityisen hyvilläämme, että Te, arvoisa tohtori Pentti Arajärvi, olette mukana juhlassamme jakamassa arvokasta tietoa ja kokemustanne nuorten tiestä oman elämänsä hallitsevaksi kansalaiseksi.

Olemme ylpeitä voidessamme lausua ääneen, että Vantaan työpajojen toiminta on jo kahden vuosikymmenen ajan toiminut nuorten tukena. Työpajojen monimuotoisuus, työntekijöitten ja nuorten sitoutuneisuus toimintaan kertovat työn laadusta ja onnistumisesta. Rohkenen sanoa, että olemme Vantaalla edelläkävijöitä tässä työssä. Se, että näin on, johtuu myös siitä, että kaupungissamme on aina jouduttu kiinnittämään erityistä huomiota lasten ja nuorten asemaan ja kasvuun.

Voimakkaasti kasvava kaupunki ei ole kasvanut kivuitta. Nuoret ovat tuoneet - ja tekevät niin edelleen - elämänmaun ja tunningin niin arkeen kuin juhlaan. Jokaisella aikakaudella on omat kasvukipunsa. Nuoret ovat kunkin aikakauden yhteiskunnallisten olojen hyviä tulkkeja, mutta valitettavasti myös kasvussa monin tavoin kipuilevia.

Tunnustuksen ansaitsee myös kaupungin nuorisotoimi ja sen henkilöstö. Teidän innovatiivisuus, aktiivisuus, nuorten elämää ja asemaa ymmärtävä asenne, on mahdollistanut arvokkaan työn ja nyt vuosijuhlan vieton. Työnne arvoa kohottaa se, että Vantaalla ovat taloudelliset reunaehdot kautta vuosikymmenten olleet erityisen tiukat myös nuorisotoimen puolella. Työntekijöittemme huoli nuorten pärjäämisestä ja toisaalta luovuus ja innostuneisuus omasta työstä on tehnyt mahdolliseksi monet urauurtavat hankkeet mm. työpajat. Puuttuva raha, ennen markat ja nyt eurot, on korvattu ahkeralla työllä ja motivoituneella otteella.

Millaisessa maailmassa tämän päivän nuori elää?

Sivistysvaltion arvon eräs mittari on kuinka me pidämme huolta heikommistamme: lapsista, nuorista ja vanhuksista. Yhteiskunnan nopea muutos on johtanut tilanteeseen, jossa eri sukupolvien välinen kokemusten vaihto, yhteisöjen ja traditioiden merkitys sekä yhteiskuntaan integroitumisen mahdollisuus vaihtelee voimakkaasti.

Tämä näkyy ja se koetaan erityisesti lasten ja nuorten kasvuolosuhteissa, perheiden elämän tilanteissa ja sosiaalisen tuen tuottamismahdollisuuksissa. Tiedossamme on, että lastensuojelutoimenpiteiden määrä on viime vuosina jatkuvasti kasvanut ja näyttää edelleen kasvavan lähes koko maassa. Perinteiset puuttumistavat näyttävät kykenemättömiltä vastaamaan ongelmiin. (Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus: ”Köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen vastainen kansallinen toimintasuunnitelma vuosille 2003 – 2005”). Mielen-terveyden ongelmat näyttävät kasvavan hälyttävällä nopeudella ja tavalla.

Vantaalaisille ja tamperelaisille 9-luokkailaisille tehtiin vuonna 2004 mielenterveyskysely. Tutkimuksen tekivät Riittakerttu Kaltiala-Heino (TAY, terveystieteen laitos) ja professori Mauri Marttunen (Kansanterveyslaitos ja Peijas). Tutkimuksen mukaan ei vantaalaisten nuorten mielenterveys oleellisin osin poikkea valtakunnan tilanteesta. Syytä on kuitenkin olla huolissaan pienestä osasta nuoria, jotka oireilevat voimakkaasti ja ovat siten syrjäytymisvaarassa. Ongelmat paisuvat kun mielenterveyspalvelut eivät vastaa tarvetta ja kysyntää.

Koulu ei ole lapsille ja nuorille ainoastaan oppimisympäristö. Se on yhteisö, jonka jäsenyydellä on monenlaisia vaikutuksia. Oppiminen itsessään voi antaa onnistumisen elämyksiä, varsinkin silloin, kun kaikki sujuu vaivatta ja hyvin. Mutta tänä päivänä ei hyväkään oppilas ole suojattu häiriötekijöiltä.

Nuoren elämässä ja erityisesti koulutusuralla on tilanteita, joissa vaara pudota tavanomaiselta polulta on suuri. Näin on esimerkiksi siirryttäessä perusopetuksen alaluokilta yläluokille eli luokanopettajajärjestelmästä aineenopettajajärjestelmään, tai siirryttäessä perusopetuksesta toisen asteen koulutukseen. Yleisesti voisi todeta, että muutokset totutussa elämässä ovat haastavia. Muutokset koetaan suuriksi, koska kaikki tapahtuu samaan aikaan kun nuori on herkässä iässä. Monenlaiset murrosiän myllerrykset lisäävät muutosten voimakkuutta ja vaikutuksia. Eihän aikuisellekaan työpaikasta toiseen siirtyminen aina ole ongelmaton ja suju kipuilutta.

Keskeisessä asemassa ovat luonnollisesti koti ja koulu, mutta myös lapsen ja nuoren vapaa-ajanvietto sekä harrastusmahdollisuudet ovat tärkeitä hyvinvoinninedistäjiä. Oikeus hyvään elämään, kuten kaupunkimme visiossa luvataan, kuuluu kaikille kaupunkimme jäsenille: ikään, sukupuoleen, rotuun ja yhteiskunnalliseen asemaan katsomatta. Hyvinvoinnin perusedellytykset ovat: koti, koulutus, toimeentulo, terveys ja mielekäs vapaa-aika.

Joudumme entistä enemmän miettimään miten käytämme vähäiset resurssimme parhaalla mahdollisella tavalla. Ilman tehokkaampaa yhteistyötä emme selviä. Yhteistyötaitoja on opiskeltava läpi elämän niin työssä kuin vapaa-aikana. Laaja-alainen verkottuminen ja erilaisten toimijoiden ja asioiden yhdistäminen sekä raja-aitojen madaltaminen kuuluu niihin toimintamalleihin, joihin kaupunginhallituksen puheenjohtajana kannustan.

On tärkeää, että näemme ja oivallamme asioita laajemmasta kokemuspiiristä kuin vain jokapäiväisen tekemisen tasolta. Olen entistä vakuuttuneempi, että erityisesti vapaa-ajansektorilla on kyettävä tulevaisuuden suurien haasteiden edessä paremmin hallinnon rajat ylittävään yhteistyöhön.

Teen esityksen, jossa Vantaa voisi olla mukana yhtenä pilottikuntana:

Nuorten ongelmat kasaantuvat kasvukeskuksiin, erityisesti pääkaupunkiseudulla tämä koetaan suureksi haasteeksi. Valtionhallinnossa on ryhdyttävä voimakkaisiin toimenpiteisiin, joilla turvataan vapaa-ajansektorin – urheilu-, nuoriso- ja kulttuurityön – laadukkaampi, modernilla tavalla yhdistettävä toiminta, resurssienhallinta ja hallinnonrajat ylittävä yhteistyö.

Arvoisat kuulijat, hyvät ystävät

Olipa nuoren syrjäytymisen takana mikä hyvänsä syy häntä ei saa jättää heitteille. Meillä aikuisilla on vastuu ja myös velvollisuus sekä puuttua että tukea nuoria kasvamaan aikuisuuden maailmaan. Itsensä elättäminen omalla työnteolla on edelleen kunniakas tavoite, johon meidän tulee kannustaa ja ohjata nuoriamme. Työ on aina ollut hyvä elämäntaitojen käytännön opettaja ja on sitä edelleen.

Meillä kaikilla on vastuu toinen toisistamme. Omasta elämäntilanteestani johdettuna nuorten lasten isänä korostan vastuutani lapsista ja nuorista, mutta myös vanhuksista. Tätä yhteisvastuullisuutta pitää aktiivisesti opetella ja siinä, niin kodilla, koululla kuin julkishallinnon muilla toimijoilla sekä kolmannella sektorilla on haastava yhteistyöpaikka. Aktiiviseksi kansalaiseksi kasvaminen ei tapahdu ilman hyviä malleja ja aikuisten tukea.

Työn tärkein arvo ei ole suuri palkka, vaan turvattu toimeentulo ja mielekäs elämä. Mielekkääksi elämän tekee se, että voi tuntea tulevansa arvostetuksi ihmisenä ja yhteiskunnan jäsenenä. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi on Vantaan työpajoissa tehty merkityksellistä ja esimerkillistä työtä jo 20 vuoden ajan.

Vielä kerran, olette lämpimästi tervetulleita tähän arvokkaaseen juhlaan. Tehdään tästä yhdessä lämminhenkinen tilaisuus – oma työpaja – jonka muisto kantaa kauan.